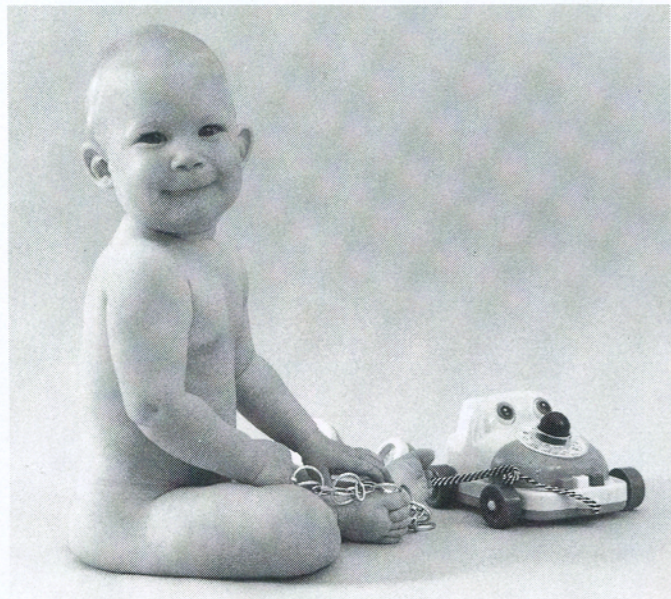

Tidlige trin

EN FILM OM BØRNS BEVÆGELSESDUDVIKLING I DET FØRSTE LEVEÅR

Tidlige trin

Kamera og Instruktion: Anja Dalhoff
Instruktørassistent: Helle Balling
Fagkonsulenter: Birte Servais Bentsen og Lea Bentsen
Musik: Morten Kærnså
Lyd: Nana Gravesen
Klip: Ole Roos
Fotoass.: Sten Dalin
Indtaling: Anette Pilmark
Produceret af Jens Ravn Film & TV Produktion ApS.
Udlejning: Statens Filmcentral

Filmen er produceret med støtte fra:
BUPL
Helsefonden
Mölnlycke
Sundhedsstyrelsen
Egmont Fonden
Statens Filmcentral

Pjecen udgivet med støtte fra Egmont Fonden.

Baggrund for filmen

Ideen til filmen opstod, da jeg i 1986 fik mit første barn. Alt omkring den lille var nyt og uprøvet, så jeg forberedte mig til opgaven så godt jeg kunne. Jeg deltog i en fødselsforberedelsesgruppe, og læste alt hvad jeg kunne få fat i om graviditet, fødsel og spædbarnspleje. Det var godt og lærerigt, men det sværeste var at få en fornemmelse for hvordan den nye tilværelse sammen med barnet ville udvikle sig.

Da jeg vendte hjem fra hospitalet med min datter, var der nok at se til. Ammeproblemer, dårlig nattesøvn og tilvænningen til den nye livsførelse tog alle kræfter. Der var ikke mange ressourcer til at læse faglitteratur om barnets udvikling. Derfor var det godt at være med i en efterfødselsgruppe, hvor der var mulighed for at snakke med andre i samme situation.

Da kræfterne begyndte at vende tilbage fik jeg fat i materiale om barnets udvikling i dets første leveår. Her lærte jeg meget ved at læse Birte Servais Bentsens bøger »Spædbarnet bevæger sig« og »Børnemotorik«. Jeg tænkte over hvor gavnligt det

ville være at omsætte disse oplysninger til levende billeder. Til brug for nybagte forældre ville filmmediet være ideelt. De samme oplysninger serveret på et sølvfad - ingen biblioteksbesøg - ingen brug af kostbar tid til læsning af faglitteratur. Dertil muligheden for at se den i fællesskab med andre, og dermed lave oplæg til diskussion. Ud fra disse tanker indledte jeg et samarbejde med filmstuderende Helle Balling, og vi gik derefter i gang med at udforme projektet. Birte Servais Bentsen og Lea Bentsen havde som undervisere i emnet i årevis savnet visuelt materiale om emnet, så de var straks med på ideen om at være fagkonsulenter på filmens indhold.

Birte Servais Bentsen har udover at skrive de to nævnte bøger forsket og undervist i emnet børnemotorik igennem 30 år. Dette arbejde har været grundlaget for det faglige indhold i filmen. Filmen henvender sig først og fremmest til småbørnsforældre, men derudover vil den være brugbar for fagfolk og studerende indenfor spædbarnsområdet.

Den motoriske udvikling

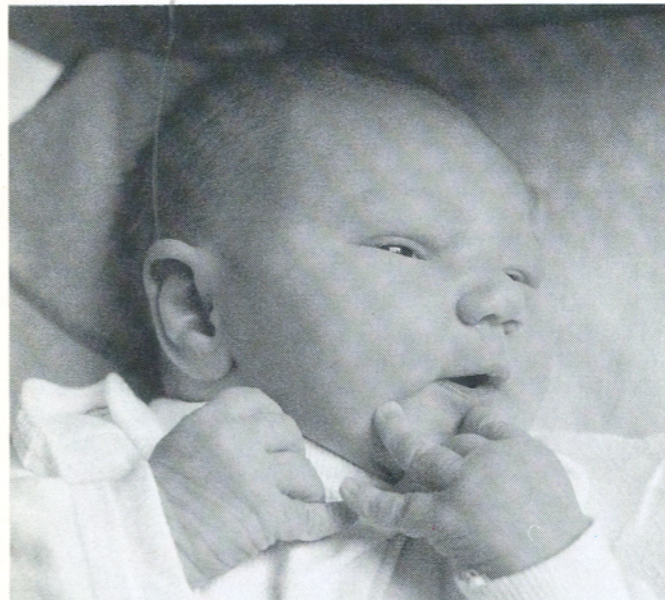
Barnets udvikling består af et samspil af mange forskellige faktorer. Primært består helheden af den psykiske og fysiske udvikling, hvoraf barnets motorik er en vigtig del. Bevægelsesudviklingen skal derfor ses i nøje sammenhæng med de øvrige aspekter.

En god motorisk udvikling afspejler og indvirker på mange facetter af barnets liv. F.eks. barnets kontakt og samspil med andre mennesker, som har betydning for barnets sociale udfoldelsesmuligheder såvel som dets følelsesmæssige udvikling.

Eksempelvis kan forældrenes opmærksomhed overfor børnene give mulighed for gensidig leg, og skabe stor glæde for begge parter og derved være til opmuntring og stimulation for barnets videre udvikling.

De forskellige trin i den motoriske udvikling har i store træk den samme rækkefølge, men vil komme på forskellige tidspunkter fra barn til barn. Derfor er børnenes alder i filmen ikke ment som retningslinje for hvornår de skal kunne det ene og andet, da der findes store varianter for hvornår det enkelte barn er modent og interesseret i at f.eks. kravle eller gå. Udover at de skal være fysisk modne til næste trin i udviklingen, så vil de også være optaget af meget forskellige ting alt efter personlighed og temperament.

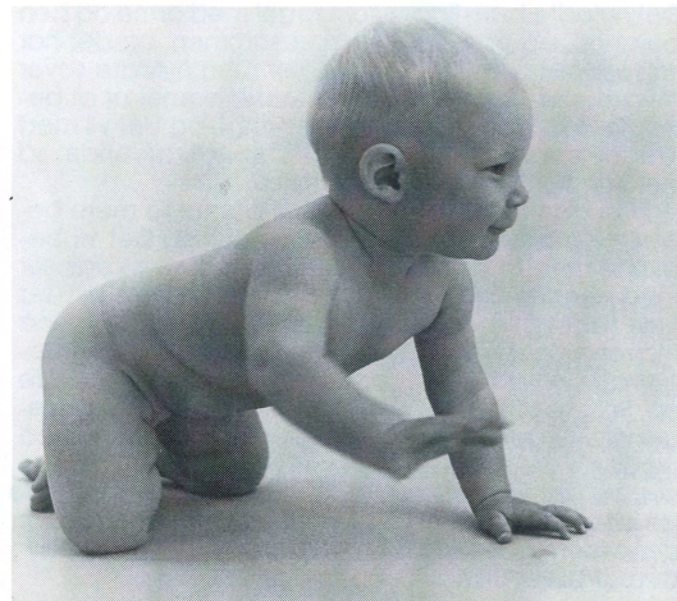
Ligge, dreje, gribe

Det nyfødte barn ligger som regel med arme og ben bøjet op, og hænderne lukket sammen, og det har kun lidt styr på sine bevægelser. Den nyfødte sover meget, men i vågen tilstand holder barnet af at betragte især det menneskelige ansigt, og det vil med sine øjne forsøge at fokusere. Det er krævende, så det sker kun i kortvarige øjeblikke.

Efter den første måneds tid vil barnet få mere behov for plads til at udfolde sig motorisk. Det vil begynde at rette sig mere ud - lave sparkebevægelser med benene og slå ud med armene, og det vil i det hele taget blive mere udadrettet. Når det ligger på maven vil det begynde at løfte hovedet fra underlaget og derved efterhånden kunne hæve sig højere op. Senere vil barnet kunne udføre forskellige bevægelser i liggende stillinger. Både på maven og på ryggen - dreje sig og strække sig i mange variationer, og det vil begynde at kigge på legetøj og gribe ud efter det. Alt dette er et væsentligt grundlag for den videre udvikling, hvor bl.a. nerve- og muskelsystemet bliver udviklet og styrket.

Kravle, sidde

Udviklingen af kroppens bevægelser sker oppefra og ned. Barnet er mest udviklet i den øverste del - d.v.s. hovedet, skulderpartiet og den øverste del af ryggen.

Når barnet behersker at løfte hovedet fra underlaget, vil det støtte på sine arme og efterhånden løfte brystkassen højere op. Senere vil det begynde små forsøg på at mave sig frem. Dette er sammen med de omtalte liggebevægelser vigtige forøvelser for en senere sikker og god siddeudvikling. Efterhånden begynder barnet at forskyde vægten mellem arme og ben og øve sig i at komme op i kravlestilling, og der vil opstå mange variationer og eksperimenter. Efter alle disse forsøg vil det en dag være i stand til at bevæge sig rundt og undersøge omgivelserne, og det vil skifte mellem kravle- og siddestillinger, hvilket vil føre til at det en dag bliver interesseret i at komme op at stå.

Stå, gå

Før barnet kan bevæge sig rundt i opret stilling uden støtte, skal det igennem de nævnte liggende, kravlede, siddende bevægelser.

Allerede i en tidlig alder kan nogle børn lide at lave ganglignende eller hoppelignende bevægelser hen over bord eller gulv, med god støtte fra den voksne omkring barnets krop.

Senere når barnet er blevet større vil det kravle hen til en solid støtte, og trække sig op. Når det så er kommet op at stå, vil det i begyndelsen have svært ved at holde balancen, men senere, når det står mere sikkert, vil det begynde en sidelæns gang, hvor det både bruger arme og ben til at støtte med. Til sidst vil det vove sig fremad uden støtte med armene hævet ud for kroppen for at holde balancen. Der er stor afstand imellem fødderne, og for hvert skridt vil barnet løfte benet op i en bøjet stilling, og sætte hele foden i gulvet.

Barnets første år er starten til en lang, videre udvikling. Ligge, dreje, gribe, kravle, sidde, stå, gå og mange andre stadier vil tilsammen udgøre et væsentligt fundament for nye trin i den fremtidige udvikling.

Bogforslag

Servais Bentsen, Birte: *Børnemotorik*, Gyldendal 1984

Servais Bentsen, Birte: *Bevægeleg med den spæde*, 1982

Ahlmann, Lise: *Børn og møbler*, Gyldendal 1979

Duve, Ann-Marit: *Det første leveårs psykologi*, Munksgaard 1978

Mirdal, Gretty M.: *Det ufødte barn - det nyfødte barn*, Munksgaard 1976